

SPRAWOZDANIA — COMPTES-RENDUS

Jarosław Fischbach

TATRY I PODTATRZE W NAUCE I KULTURZE
IV TYDZIEŃ GÓR

LES MONTS TATRA ET LA RÉGION À LEUR PIED (PODTATRZE)
DANS LES SCIENCES ET LA CULTURE
IVème SEMAINE DE LA MONTAGNE

Zakład Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego, Studenckie Koło Naukowe Geografów Uniwersytetu Łódzkiego, Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza Oddział w Łodzi, Zarząd Wojewódzki PTTK w Łodzi oraz Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich przy Oddziale Akademickim PTTK w Łodzi zorganizowały w dniach 5—11 maja 1986 r. IV Tydzień Gór. Odbył się on pod hasłem „Tatry i Podtatrze w nauce i kulturze”, był to kolejny, drugi „Tydzień” poświęcony w całości temu regionowi.

Program imprezy, tradycyjnie już, składał się z dwóch części, sesji popularno-naukowej odbywanej w Łodzi oraz wyjazdu studialnego w Tatry.

Łódzką część imprezy zainaugurował wykład prof. Bronisławy Jaworskiej-Kopczyńskiej (kierownik Katedry Etnografii Uniwersytetu Łódzkiego) dotyczący pasterstwa wysokogórskiego. Następnie dr Marek Sobczyński z Instytutu Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni Uniwersytetu Łódzkiego omówił szczegółowo historię kształtowania się granicy państwowej Polski w Karpatach Zachodnich w okresie od X do XX w. W dalszej kolejności, członek Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Łódzkiego, Paweł Świętosławski zreferował wyniki badań prowadzonych przez łódzkich geografów nad wielkością i strukturą ruchu turystycznego w Tatrzańskim Parku Narodowym.

Z dużym zainteresowaniem wysłuchano wspomnień dyrektora Instytutu Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni Uniwersytetu Łódzkiego prof. Ludwika Straszewicza z ostatnich dni okupacji niemieckiej w Zakopanem.

Korzystając z obecności w Łodzi przewodniczącego Komisji Geografii Turyzmu i Wypoczynku Międzynarodowej Unii Geograficznej prof. Bernarda Barbiera z Uniwersytetu Aix-Marseille (Francja) uczestnicy sesji mogli wysłuchać ciekawego, bogato ilustrowanego przezroczami wykładu na temat turystyki w Alpach Francuskich. Między wykładami i prelekcjami prezentowane były filmy oświatowe i dokumentalne, m. in. *Śladami Byrcynowych wspominków, Mariusz Zaruski — żeglarz, taternik, Narty, gips i Zakopane*. Reżyserem wszystkich wymienionych filmów jest Edward Pałczyński, który zapoznał słuchaczy z problemami, jakie towarzyszyły powstawaniu tych obrazów filmowych.

Ostatni dzień sesji popularnonaukowej poświęcono na prezentację sylwetek znanych twórców kultury. Członek honorowy PTTK, inż. Władysław Manduk omówił twórczość Stanisława Witkiewicza, zaś dr Jan Skłodowski z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego przedstawił referat pt. *Malarze Tatr w okresie międzywojennym*.

Adam Czarnowski, autor wielu publikacji o Karpatach, zaprezentował część swojej kolekcji pocztówek tatrzańskich. Wystawa, licząca kilkaset pozycji, zatytułowana była „W Tatrach dawnymi laty” i ukazywała najbardziej charakterystyczne pocztówki z lat 1895—1915.

Z okazji IV Tygodnia Gór zorganizowano również wystawy, na których zgromadzono wiele publikacji, map i albumów tatrzańskich oraz kilkadziesiąt fotogramów. Ogłoszono także wyniki kolejnego konkursu fotograficznego, tym razem jury najwyżej oceniło prace Jarosława Fischbacha.

Warto również nadmienić o ciekawej wystawie zorganizowanej w siedzibie Łódzkiego Oddziału Stowarzyszenia Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza, gdzie zaprezentowano Orawę w malarstwie Jadwigi Staszewskiej, a także o wydanych specjalnie z okazji Tygodnia Gór grafikach Zbigniewa Janeczka.

Na kiermaszu wydawnictw o tematyce górskiej obok wielu znanych publikacji pojawiły się po raz pierwszy broszury wydane przez Zarząd Wojewódzki PTTK w Łodzi oraz Zakład Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego z nowo powstałej serii „Tygodnia Gór”, dokumentujące wcześniej wygłoszone referaty.

Zakopiańską część imprezy zainauguowały wizyty w szkołach artystycznych, tj. w Zespole Szkół Tkactwa Artystycznego, Liceum Technik Plastycznych im. A. Kenara oraz w Technikum Budowlanym im. Wł. Matlakowskiego. W tym samym dniu odbyły się także spotkania ze znanymi twórcami kultury związanymi z Zakopanem i Tatrami. Odwiedzono galerie sztuki: A. Rząsy, Z. Walczaka, W. Hasiora, wizytowano Pracownię Regionalną Politechniki Krakowskiej, której dyrektor, prof. Stefan Żychoń przedstawił problemy związane z planowaniem przestrzennym na Podhalu. Złożono także wizytę w najstarszej placówce kulturalno-naukowej Zakopanego — Muzeum Tatrzańskim, gdzie kustosz, mgr Stanisław Żurowski prezentował dorobek i działalność tej instytucji.

Wieczorem tego dnia zorganizowano, do wyboru uczestników, trzy spotkania. Dr Maciej Pinkwart, dyrektor muzeum Karola Szymanowskiego zwanego „Atmą” przedstawił sylwetkę wielkiego kompozytora oraz odpowiadał na pytania dotyczące m. in. nowych wydawnictw o Tatrach i Zakopanem. Długo rozmawiano o powstającej obecnie *Encyklopedii Zakopiańskiej*.

Spotkanie w Tatrzańskiej Stacji Naukowej PAN u państwa dr. Haliny i Zbigniewa Mirków poświęcone było głównie pasterstwu w Tatrach, uczestniczyła w nim również dr Zofia Radwańska-Paryska. Prezes Związku Podhalan, Franciszek Bachleda-Księdzuloz, podejmował uczestników Tygodnia Gór w Białej Izbie prezentując własne utwory poetyckie zebrane m. in. w tomiku wierszy wydanych w Stanach Zjednoczonych przez tamtejszą Polonię.

Kolejne dwa dni przeznaczone były na wycieczki sześcioma trasami turystycznymi. Trasa pasterska prowadzona przez członka Związku Podhalan, przewodnika tatrzańskiego Stanisława Hycy wiodła Doliną Chochołowską, Jarzabczą, na Przełęcz Iwaniacką i Doliną Kościeliską, a w drugim dniu z Zasadni przez Wiktorówki, na Rusinową Polanę, Halę Gąsienicową i do Kuźnic.

Trasa literacka, zaplanowana przez Adama Arndta ze Stowarzyszenia Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza, prowadziła starą częścią Zakopanego, na Harendę do Mauzoleum Jana Kasprowicza oraz na Polanę Rusinową.

Trasa urbanistycznego rozwoju Zakopanego i Podtatrza, na której przewodził mgr inż. arch. Jan Karpiel z Pracowni Regionalnej Politechniki Krakowskiej, stwarzała możliwość poznania rozwoju przestrzennego Zakopanego oraz wsi podtatrzańskich i spiskich. Wiele czasu poświęcono na omówienie założeń architektonicznych typowej chałty góralskiej.

Trasa przyrodnicza opracowana przez dr Zbigniewa Mirka oraz kustosza Muzeum Tatrzańskiego Parku Narodowego dr Pawła Skawińskiego pozwoliła na zaznajomienie się z wiosenną florą Tatr oraz z problemami leśnictwa. Szlak tej trasy wiódł w pierwszym dniu Doliną Małej Łąki oraz ścieżką nad Reglami aż do Kuźnic, a w następnym dniu z Morskiego Oka przez Roztokę, Dolinę Waksmundzką do Brzezin.

Trasa etnograficzna prowadzona była przez mgr Stanisława Żurowskiego i wiodła z Zakopanego poprzez Skibówki, Krzeptówki, Nędzówkę, Witów do Chochołowa. Następnego dnia prowadziła ona przez wioski spiskie m. in. Trybsz, Falsztyn, Krempachy, Dursztyn, Kacwin.

Trasa turystycznego zagospodarowania Tatr wiodła z Roztoki do Doliny Pięciu Stawów Polskich i Morskiego Oka, gdzie zorganizowano spotkanie z wieloletnim kierownikiem schroniska Czesławem Łapińskim. Wracając do Zakopanego wybrano najstarszy szlak turystyczny w Tatrach Polskich, wyznaczony w roku 1887 przez Walerego Eljasza Radzikowskiego, wiodący z Roztoki przez Polanę Waksmundzką.

Codziennie wieczorami organizowano spotkania dyskusyjne, m. in. jedno z nich z udziałem Macieja Pinkwarta i Zbigniewa Ładygina dotyczyło koncepcji przygotowywanego przez nich nowego przewodnika turystycznego po Tatrach Polskich.

Następna dyskusja, zorganizowana w Dworcu Tatrzańskim, dotyczyła tematu „Turystyka a ochrona przyrody i bezpieczeństwo w Tatrach”. Wprowadzeniem do niej były krótkie referaty Jana Komornickiego, wiceprezesa Zarządu Głównego PTTK i jednocześnie naczelnika Tatrzańskiej Stacji GOPR, Stanisława Słodyczki wiceprezesa Towarzystwa Ochrony Tatr i Jarosława Fischbacha z Zakładu Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego.

Uczestnicy IV Tygodnia Gór mieli możliwość obejrzenia na scenie nowo powstałego teatru im. Stanisława Ignacego Witkiewicza sztuki tegoż autora pt. *Autoparodia*.

W ostatnim dniu imprezy, w celu podsumowania zdobytych wiadomości zorganizowano sesję w Dworcu Tatrzańskim, na której referaty wygłosili:

- Stanisław Słodyczka — *Historia pasterstwa w Tatrach Polskich*,
- Zbigniew Ładygin — *Z dziejów Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej*,
- Maciej Pinkwart — *Kulturotwórcza funkcja Zakopanego*.

Po wysłuchaniu tych referatów wywiązała się dyskusja, w której

czynnie brali udział m. in. dr Zofia Radwańska-Paryska wraz z mężem dr Witoldem Henrykiem Paryskim.

IV Tydzień Gór cieszył się dużym zainteresowaniem. W części łódzkiej udział wzięło około 200 osób, zaś w wyjeździe studialnym, ze względu na limitowaną liczbę miejsc, mogło uczestniczyć tylko 120.

Tradycyjnie już w Tygodniu Gór licznie uczestniczyli geografo- wie z wielu ośrodków akademickich, m. in. z Łodzi, Warszawy, Toru- nia, Sosnowca, Katowic i Gdańska. Nie zabrakło także przedstawicie- li ZG PTTK oraz wielu miłośników gór z całej Polski.

Mgr Jarosław Fischbach
Zakład Geografii Miast i Turyzmu
Instytut Geografii Ekonomicznej
i Organizacji Przestrzeni
Uniwersytet Łódzki
al. Kościuszki 21
90-418 Łódź

Wpłynęło:
23 lipca 1987

Jarosław Fischbach

II SEMINARIUM TERENOWE Z CYKLU
„OSADNICTWO TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWE” NA TEMAT
„OSADNICTWO TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWE
W STREFACH NADMORSKICH”

IIème SEMINAIRE SUR LE TERRAIN DU CYCLE
„COLONISATION TOURISTIQUE ET REPOS” AU SUJET
„COLONISATION TOURISTIQUES ET DE REPOS
DANS LES ZONES MARITIMES”

Zakład Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego kon- tynuując rozpoczęty w 1984 r. cykl spotkań dotyczących osadnictwa turystyczno-wypoczynkowego zorganizował w dniach 2—4 września 1985 r. II seminarium terenowe poświęcone tym razem osadnictwu w strefach nadmorskich. Celem seminarium było zaznajomienie się z genezą form i układów przestrzennych oraz funkcji osadnictwa tury- styczno-wypoczynkowego w strefach nadmorskich. Program ten reali- zowano na przykładzie Półwyspu Helskiego oraz Mierzei Wiślanej. Istotnym założeniem seminarium była prezentacja metod stosowanych